

@D1=19900508;D2=19950526;D3=19950608

Redaguota: 1995 06 08

Pakeitimai:

1.Lietuvos Respublikos 1990 07 31

įstatymas Nr.1-448;

Žin.,1990 Nr. 23-573

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

2.Lietuvos Respublikos 1990

įstatymas Nr.1-678

Žin.,1990 Nr. 31-749

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

22 STRAIPSNIO PAPILDYMO

3.Lietuvos Respublikos 1991

įstatymas Nr.1-1027;

Žin.,1991 Nr.5-128

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

4.Lietuvos Respublikos 1991

įstatymas Nr.1-1224;

Žin.,1991 Nr.13-330

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

6 STRAIPSNIO PAPILDYMO

5.Lietuvos Respublikos 1991 10 29

įstatymas Nr.1-1937;

Žin.,1991 Nr.32-867

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

6.Lietuvos Respublikos 1992 06 23

įstatymas Nr.1-2658

Žin.,1992 Nr.20-590

DĖL KAI KURIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ ATSKIRŲ STRAIPSNIŲ

PAKEITIMO

7.Lietuvos Respublikos 1992 10 29

įstatymas Nr.1-3016

Žin.,1992 Nr. 33-1009

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

8.Lietuvos Respublikos 1993 01 14

įstatymas Nr.1-46;

Žin.,1993 Nr.4-75

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

9.Lietuvos Respublikos 1993

įstatymas Nr.1-169;

Žin.,1993 Nr.20-492

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ

REJESTRO ĮSTATYMO PAPILDYMO

10.Lietuvos Respublikos 1993 06 17

įstatymas Nr.1-187;

Žin.,1993 Nr.25-581 (93 06 25)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

11.Lietuvos Respublikos 1993 07 15

įstatymas Nr.1-231

Žin., 1993 Nr. 32-729

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

12. Lietuvos Respublikos 1993

įstatymas Nr. 1-253

Žin., 1993 Nr. 52-994 (93.10.13)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

13. Lietuvos Respublikos 1994 01 11

įstatymas Nr. 1-367;

Žin., 1994 Nr. 8-119 (94.01.28)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

14. Lietuvos Respublikos 1994 02 15

įstatymas Nr. 1-393

Žin., 1994 Nr. 14-232

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

15. Lietuvos Respublikos 1994 04 12

įstatymas Nr. 1-432,

Žin., 1994 Nr. 30-533;

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

16. Lietuvos Respublikos 1994 07 05

įstatymas Nr. 1-529

Žin., 1994, Nr. 55-1047

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

17. Lietuvos Respublikos 1994 07 21

įstatymas Nr. 1-579

Žin., 1994 Nr. 59-1163

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

18. Lietuvos Respublikos 1994 12 08

įstatymas Nr. 1-672

Žin., 1994 Nr. 94-1836

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

13 STRAIPSNIO RPAKEITIMO

19. Lietuvos Respublikos 1994.12.28

įstatymas Nr. 1-742

Žin., 1995, Nr. 3-38

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

20. Lietuvos Respublikos 1995.01.12.

Įstatymas Nr. 1-749; Žin., 1995, Nr. 10-206

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO

PAPILDYMO

21. Lietuvos Respublikos 1995.01.17.

Įstatymas Nr. 1-763

Žin., 1995, Nr. 10-207

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

22. Lietuvos Respublikos 1995 05 04

įstatymas Nr. 1-877

Žin., 1995, Nr. 39-964

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

23. Lietuvos Respublikos 1995 05 11

įstatymas Nr.1-888
Žin., 1995, Nr. 44-1074
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO
IR PAPILDYMO

24.Lietuvos Respublikos 1995 06 08
įstatymas Nr.1-932
Žin., 1995, Nr. 51-1247
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO
13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

*** Pabaiga ***

LIETUVOS RESPUBLIKOS

Į M O N I Ų

ĮSTATYMAS

I skirsnis

BENDRIEJI NUOSTATAI

1 straipsnis.Įmonių įstatymo tikslai

Šis įstatymas nustato subjektus, turinčius teisę savo firmos vardu užsiimti nuolatine komercine-ūkine veikla Lietuvos Respublikoje, jų steigimo ir veiklos teisinius pagrindus.

Atskirų, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnyje, rūšių įmonių steigimas, jų teisinis statusas, veikla, likvidavimas ir reorganizavimas reglamentuojamas atitinkamais įstatymais.

Šis įstatymas netaikomas fiziniams ir juridiniams asmenims, užsiimantiems nekomercine veikla (veikla, kuria nesiekama pelno). Nepelno įmonių steigimą, likvidavimą, reorganizavimą, veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir šių įmonių įstatatai.

2 straipsnis.Įmonė

Įmonė yra savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkinei veiklai. Įmonę sudaro medžiaginių-daiktinių, finansinių ir nematerialiųjų aktyvų, jos teisių ir pareigų kompleksas.

Įmonė, kaip teisės subjektas (įmonininkas), gali turėti juridinio asmens teises arba veikti kaip fizinis asmuo.

3 straipsnis.Įmonininkas

Įmonininkas yra fizinis arba juridinis asmuo, taip pat į bendrovę (bendriją) susijungę keli fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie nuosavybės teise valdo, naudoja ir disponuoja įmonės turtu, organizuoja įmonės ūkinę ir finansinę veiklą.

Nuosavybės teisę į įmonę įmonininkas įgyja įmonės steigimo, pirkimo-pardavimo arba kitokių civilinių sandorių pagrindu.

Jeigu įmonė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, įmonininko funkcijas atlieka įmonės valdymo organai.

Jeigu įmonė išnuomojama, tai nuomos sutarties galiojimo laikotarpiui įmonininko teises turi nuomininkas.

4 straipsnis. Įmonės valdymas

Įmonės valdymo organų sistema, jų sudarymo tvarką ir kompetenciją nustato atitinkamos rūšies įmonių veiklą reglamentuojantis įstatymas, įmonės įstatai ir kiti įmonės steigimo dokumentai.

5 straipsnis. Darbo santykiai įmonėje

Darbo santykiai įmonėje gali būti grindžiami samdos sutartimi arba naryste ūkinėje bendrijoje.

Darbo santykius, atsiradusius samdos sutarties pagrindu, reguliuoja samdos sutartis ir Lietuvos Respublikos darbo įstatymai, kurie nustato visų rūšių įmonių darbuotojams darbo užmokesčio, darbo ir poilsio laiko režimo ir trukmės, higienos ir darbo apsaugos minimalius reikalavimus.

Santykius, pagrįstus naryste ūkinėje bendrijoje, reguliuoja įmonės steigimo dokumentai.

II skirsnis

ĮMONIŲ RŪŠYS

6 straipsnis. Įmonių rūšys ir įmonių junginiai

Lietuvos Respublikoje gali veikti šios įmonės:

- 1) individualios (personalinės);
- 2) tikrosios ūkinės bendrijos;
- 3) komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos;
- 4) akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės;
- 5) valstybinės (vietos savivaldybės) įmonės;
- 6) žemės ūkio bendrovės (veikla reglamentuojama atskirame įstatyme);
- 7) kooperatinės bendrovės (kooperatyvai). Jų veikla reglamentuojama atskirame įstatyme.

Įmonės, jei tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymui, gali jungtis į koncernus, konsorciumus, asociacijas ir kitus junginius.

Straipsnio pakeitimai:

- 1-1224;1991.04.16;Žin., 1991, Nr.13-330
1-169;1993.06.01; Žin., 1993, nr.20-492
1-231;1993.07.15; Žin., 1993, nr.32-729

7 straipsnis. Individuali (personalinė) įmonė

Individuali (personalinė) įmonė nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui ar keliems fiziniams asmenims bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Individualią (personalinę) įmonę nuosavybės teise gali turėti taip pat ir negamybinės organizacijos, turinčios juridinio asmens teises. Individuali

(personalinė) įmonė neturi juridinio asmens teisių, jos turtas neatskirtas nuo įmonininko turto. Pagal įmonės prievoles įmonininkas atsako visu savo turtu.

Individuali (personalinė) įmonė privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas jos savininkas.

Individualios (personalinės) įmonės steigimą, likvidavimą ir veiklą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas bei kiti įstatymai.

Straipsnio pakeitimai:

1-529; 1994.07.05. Žin., 1994, Nr.55-1047

8 straipsnis. Tikroji ūkinė bendrija

Tikroji ūkinė bendrija yra visiškos turbinės atsakomybės įmonė, įsteigta bendrosios jungtinės veiklos sutartimi apjungus kelių fizinių ar juridinių asmenų turta į bendrąją dalinę nuosavybę komercinei-ūkinei veiklai su bendru firmos vardu. Tikroji ūkinė bendrija neturi juridinio asmens teisių, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos narių turto. Pagal tikrosios ūkinės bendrijos prievoles jos nariai atsako solidariai visu savo turtu. Tikroji ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievoles, nesusijusias su bendrijos veikla.

Tikrosios ūkinės bendrijos turi firmos vardą, kuriame turi būti įvardytas bent vienas jos savininkų.

Tikrosios ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama tikroji ūkinė bendrija.

9 straipsnis. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija

Komanditinę (pasitikėjimo) ūkinę bendriją sudaro bendros firmos vardu veikiantys tikrieji nariai ir nariai komanditoriai, kuriems įmonės turtas priklauso bendrosios dalinės nuosavybės teise. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija nėra juridinis asmuo, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos tikrųjų narių turto. Pagal komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos prievoles jos tikrieji nariai solidariai atsako visu savo turtu, o nariai komanditoriai - tik ta savo turto dalimi, kurią pagal sutartį yra perdavę bendrai komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos veiklai. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievoles, nesusijusias su bendrijos veikla.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos nariais gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys. Komanditinėje (pasitikėjimo) ūkinėje bendrijoje turi būti bent vienas tikrasis narys ir bent vienas narys komanditorius.

Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas bent vienas tikrasis bendrijos narys.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija.

10 straipsnis. Akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė

Akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė yra ribotos turtinės atsakomybės įmonės, turinčios juridinio asmens teises, kurių kapitalas padalytas į akcijas. Akcinis kapitalas nuosavybės teise priklauso akcinei bendrovei ar uždarajai akcinei bendrovei kaip juridiniam asmeniui.

Akcininkai yra bendrovės nariai, kuriais tampama įstatymų nustatyta tvarka įsigijus akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcijas. Akcininkais gali būti fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ir valstybė, kuriai atstovauja atitinkamas valstybės organas.

Akcininkai turi nuosavybės teisę į akcijas. Uždarnosios akcinės bendrovės akcijų cirkuliacijos sfera yra uždara jei valstybinio turto (akcijų) pardavimą reglamentuojančiuose įstatymuose nenumatyta kitaip.

Akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės steigimą, likvidavimą, veiklą, santykius su akcininkais, kreditoriais bei kitus santykius, susijusius su bendrovės veikla, taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas bei nustatyta tvarka patvirtinti bei įregistruoti atskiros akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės įstatatai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr.1-529; 1994.07.05., Žin., 1994, Nr.55-1047

11 straipsnis. Valstybinė įmonė

Valstybinė įmonė valstybinės nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei arba vietos savivaldybei, turi juridinio asmens teises, yra ribotos turtinės atsakomybės. Valstybė (vietos savivaldybė) neatsako pagal įmonės prievoles, įmonė neatsako pagal valstybės (vietos savivaldybės) prievoles.

Valstybinių įmonių steigimą, veiklą, likvidavimą ir reorganizavimą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos valstybinių įmonių įstatymas bei įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti ir įregistruoti atskiros valstybinės įmonės įstatatai.

III skirsnis

ĮMONIŲ ŪKINĖS VEIKLOS PAGRINDAI

12 straipsnis. Įmonės veiklos sfera

Įmonė turi teisę užsiimti bet kokia komercine-ūkine ar kitokia veikla, nesuvaržyta šiuo ar kitais įstatymais, įmonės įstatatais, jos steigimo sutartimi ar kitais įmonės steigimo dokumentais arba kitaip neuždrausta.

Lietuvos Respublikoje draudžiama steigti ir laikyti lošimo namus, organizuoti azartinius lošimus taip pat teikti poligrafijos paslaugas, neįregistravus šio veiklos Spaudos kontrolės valdyboje prie Teisingumo ministerijos.

Šio įstatymo 6 straipsnyje nurodytoms įmonėms ir jų junginiams draudžiama verstis kredito įstaigų veikla. Įmonės gali kaupti skolintas lėšas ir viešai apie tai skelbti tik Lietuvos

Respublikos įstatymų nustatyta tvarka išleisdamos ir platindamos kredito vertybinius popierius - obligacijas. Šiuo būdu kaupti skolintas lėšas neleidžiama tais atvejais, kai atskirų įmonių rūšių įstatymai draudžia išleisti kredito vertybinius popierius - obligacijas.

Straipsnio pakeitimai:

1-367, priimtas 94.01.11, Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28)

1-579, priimtas 94.07.21, Žin., 1994, Nr.59-1163

1-763, priimtas 95.01.17.; Žin., 1995, Nr.10-207

13 straipsnis. Licenzijų išdavimas

Be Lietuvos Vyriausybės ar jos pavedimu kito organo arba įstatyme numatyto organo išduoto leidimo (licenzijos) draudžiama:

žvalgyti ir eksploatuoti naudingųjų iškasenų telkinius;

eksploatuoti gamtinius išteklius;

taisyti sportinius ir medžioklinius graižtvinius ir lygiavamzdžius šautuvus, pneumatinius šautuvus, pistoletus (revolverius) savigynai, arbaletus;

užsiimti farmacine veikla;

auginti ir realizuoti kultūras, kuriose yra narkotinių, psichotropinių

stipriai veikiančių ir nuodingųjų medžiagų;

gaminti alkoholio produktus;

užsiimti ar vykdyti asmens sveikatos priežiūrą, visuomenės sveikatos priežiūrą, teikti tradicinės medicinos, liaudies medicinos ir nemedicininės sveikatos atgavimo paslaugas;

užsiimti veterinarine praktika;

užsiimti teisininko praktika, jei ko kita nenustato įstatymai;

steigti mokymo įstaigas įmones ir įstaigas, užsiimančias sveikatinimo veikla;

vykdyti geodezinius topografinius darbus, užsiimti topografinių, teminių planų, žemėlapių, taip pat ir kartografinių schemų leidyba bei spausdinimu;

užsiimti transporto ūkine veikla, jei ko kita nenustato įstatymai;

gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką tabaką ir jo gaminius, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;

užsiimti veikla, susijusia su vario ir kitų spalvotųjų metalų, jų lydinių, laužo bei atliekų supirkimu Lietuvos Respublikoje ir perlydimu;

importuoti į Lietuvos Respubliką alkoholio produktus, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba;

teikti turizmo paslaugas;

rengti pinigines ir pinigines-daiktines loterijas, skirtas labdaros ir paramos tikslams;

užsiimti veikla, susijusia su juodųjų metalų laužo ir jo atliekų supirkimu Lietuvos Respublikoje;

užsiimti veikla, susijusia su tauriųjų metalų atliekų ir laužo supirkimu bei perdirbimu.

teikti komutacines telefono, telegrafo, telekso ryšių bei duomenų perdavimo paslaugas, naudojantis bendro telekomunikacijų tinklo linijomis ir stotimis;

statyti ir eksploatuoti elektromagnetines bangas spinduliuojančius įrenginius;

tirti, konservuoti ir restauruoti nekilnojamąsias kultūros

vertybes, taip pat rengti šių darbų sąlygas, programas, projektus;

projektuoti ir tiesti valstybės kelius;

gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos narkotines, psichotropines, ne vaistinės paskirties stipriai veikiančias ir nuodingąsias medžiagas, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;

gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką specialios paskirties maisto produktus ir maisto priedus, užsiimti jų didmenine ir mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;

gaminti antspaudus, spaudus, medžioklinius peilius;

steigti tirus (šaudyklas), medžioklinius šaudymo stendus;

užsiimti transporto priemonių komisine prekyba, apsauginės-gaisrinės signalizacijos projektavimu, gamyba, diegimu, montavimu ir eksploatavimo paslaugomis;

konservuoti ir restauruoti kultūros vertybes.

Tik valstybinėms įmonėms ir specialios paskirties akcinėms bendrovėms leidžiama:

gaminti ir realizuoti narkotines medžiagas, ne vaistinės paskirties stipriai veikiančias ir nuodingąsias medžiagas;

gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką narkotines medžiagas, užsiimti jų didmenine prekyba;

gaminti nedenatūruotą etilo alkoholį bei alkoholinius gėrimus, kuriuose turinė etilo alkoholio koncentracija viršija 22 procentus. Šią teisę turi tik valstybinės įmonės, jeigu Alkoholio kontrolės įstatymas nenustato kitaip;

gaminti ginklus, sprogmenis;

gydyti ligonius, sergančius užkrečiamomis ligomis, kurios yra nurodytos Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyttame sąrašė;

gydyti gyvulius, sergančius ypač pavojingomis ligomis.

surinkti ir pristatyti laiškus, atvirukus ir spaudinius (spausdintą produkciją vokuose) (tik valstybinė įmonė "Lietuvos paštas");

priimti ir išmokėti pinigines pašto perlaidas, teikti pašto kasos (žiro pašto) paslaugas (tik valstybinė įmonė "Lietuvos paštas");

gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, realizuoti ne vaistinės paskirties stipriai veikiančias ir nuodingąsias medžiagas.

Leidimas (licenzija) žvalgyti naudingųjų iškasenų telkinius, eksploatuoti gamtinius išteklius gali būti išduotas tik suderinus su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentu.

Kitų valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys bet kuriai veiklai Lietuvos Respublikos teritorijoje turi gauti Lietuvos Vyriausybės leidimą. Šio leidimo nereikia kitų valstybių fiziniams ir juridiniams asmenims, norintiems įsigyti akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės akcijų.

Leidimas (licenzija) užsiimti ūkine veikla turi būti išduotas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pareiškimo gavimo dienos. Jeigu atsisakoma išduoti leidimą (licenziją), per tą patį laiko tarpą pareiškėjui turi būti duotas motyvuotas atsakymas. Atsisakymas išduoti licenziją negali būti grindžiamas įmonės veiklos netikslingumu.

Leidimai (licencijos) gali būti išduodami ir nustatytam, ir nenustatytam laikotarpiui. Leidimų (licencijų), išduodamų nustatytam laikotarpiui, išdavimo pagrindus, galiojimo laiką, komercinės-ūkinės veiklos rūšis bei sąlygas, išdėstomas šiuose leidimuose (licencijose), nustato kiti įstatymai ar valstybės organas, išduodantis tokius leidimus.

Valstybės organas, išdavęs leidimą (licenciją) užsiimti

komercine-ūkinė veikla, kitų valstybės organų, kontroliuojančių įmonių vykdomą ūkinę, komercinę, sveikatingumo ar aplinkos apsaugos veiklą, teikimu privalo jį atšaukti, jeigu:

1) įmonės veikla kelia realią grėsmę ir kenkia gyventojų sveikatai;

2) įmonės veikla daro žalą gamtinei aplinkai;

3) įmonė pažeidinėja įstatymus, kitus teisės aktus, reguliuojančius atitinkamą veiklą;

4) yra kiti įstatymų numatyti pagrindai.

Apie leidimo (licencijos) atšaukimą valstybės organas raštu praneša įmonininkui, įmonės administracijai ir valstybės organams, kontroliuojantiems įmonių veiklą, bei atitinkamų įmonių rejestro tvarkytojui.

Straipsnio pakeitimai:

1. 1-448;1990.07.31; Žin., 1990, Nr.23-573
2. 1-1027;1991.01.31; Žin., 1991, Nr.5-128
3. 1-1937;1991.10.29; Žin., 1991, Nr.32-867
4. 1-2658;1992.06.23; Žin., 1992, Nr.20-590
5. 1-3016;1992.10.29; Žin., 1992, Nr.33-1009
6. 1-46;1993.01.14; Žin., 1993, Nr.4-75
7. 1-187;1993.06.17; Žin., 1993, Nr.25-581
8. 1-367, priimtas 94.01.11, Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28);
9. 1-393, priimtas 94.02.15, Žin., 1994, Nr.14-232;
- 10.1-432, priimtas 94.04.12, Žin., 1994, Nr.30-533;
- 11.1-529; 1994.07.05.; Žin., 1994, Nr.55-1047;
- 12.1-579; 1994.07.21.; Žin., 1994, Nr.59-1163;
- 13.1-672; 1994 12 08; Žin., 1994, Nr.94-1836;
- 14.1-742; 1994.12.28.; Žin., 1995, Nr.3-38;
- 15.1-877; 1995 05 04; Žin., 1995, Nr.39-964
- 16.Lietuvos Respublikos 1995 05 11
įstatymas Nr.1-888
Žin., 1995, Nr. 44-1074
- 17.Lietuvos Respublikos 1995 06 08
įstatymas Nr.1-932
Žin., 1995, Nr. 51-1247

14 straipsnis.Įmonių santykiai su valstybės organais

Įmonės veikia savarankiškai, joms neprivalomos valstybinės valdžios ar valdymo organų užduotys. Valstybės organai neturi teisės tvarkyti įmonių reikalų ar administraciniais metodais reguliuoti jų ūkinę veiklą, išskyrus atvejus, kai įstatymų nustatyta tvarka įmonei už teisės pažeidimus taikomas specialus priežiūros režimas ar bankroto bei kitais įstatymų nustatytais atvejais skiriamas įmonės likvidatorius.

Visos įmonės turi vienodas teisines-ekonomines ūkininkavimo sąlygas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimu paskelbus ypatingąją padėtį ar tam tikrą teritoriją - nelaimės rajonu, įmonės privalo vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba vietos savivaldybės organo nurodymus.

Įmonė gali gauti valstybės centralizuota tvarka skiriamų (parduodamų) finansinių, medžiaginių ir kitokių vertybių už valstybės patvirtintą arba sutartinę kainą ir už įmonės prisiimamus atitinkamus sutartinius išsipareigojimus valstybės (vietos savivaldybės) organui.

15 straipsnis.Įmonių veiklos kontrolė

Įmonė privaloma tvarka veda apskaitą, apie kurią pagal Lietuvos Respublikos įstatymus valstybės organams teikia informaciją įmonių apmokestinimo ir buhalterinės-finansinės apskaitos reikmėms. Įmonė turi teisę laikyti paslapyje dokumentus apie savo komercinę veiklą.

Įmonių veiklos tikrinimas ir revizija leidžiama tik Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais.

Valstybės organas, išdavęs leidimą (licenciją) veiklai, kuriai pagal šio įstatymo 13 straipsnį reikalingas toks leidimas (licencija), turi teisę gauti iš leidimą (licenciją) gavusios įmonės informaciją, reikalingą leidime (licencijoje) nurodytai veiklai kontroliuoti.

16 straipsnis. Atsakomybė už įmonių įstatymų pažeidimus

Už šio ar kitų įstatymų, reguliuojančių įmonių steigimą ar jų veiklą, pažeidimą įmonės (įmonininkai) ir įmonių administracijos pareigūnai įstatymų nustatyta tvarka gali būti traukiami teisinėn atsakomybėn.

IV skirsnis

ĮMONIŲ STEIGIMAS IR JŲ VEIKLOS NUTRAUKIMAS

17 straipsnis. Įmonės steigėjas

Įmonės steigėju gali būti fizinis ar juridinis asmuo, valstybė (vietos savivaldybė), atstovaujama savo organų arba steigiamos įmonės direkcijos.

Įmonę gali steigti vienas arba keli steigėjai.

18 straipsnis. Įmonės steigimo tvarka

Įmonės steigimo tvarką nustato šis ir kiti norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

19 straipsnis. Įmonės steigimo dokumentai

Įmonės steigimo dokumentai yra įmonės įstatai, leidimas (licenzija) užsiimti tam tikros rūšies ūkine veikla ir kvalifikacijos atestatas, žemės sklypo suteikimo aktas, jei pagal šį ar kitus įstatymus tokie dokumentai reikalingi, ir savivaldybės leidimas užsiimti ūkine veikla, jei jos teritorijoje numatoma steigti įmonę Lietuvos Valstybės biudžeto lėšomis. Atskirų rūšių įmonių steigimo dokumentai taip pat yra ir įmonės steigimo, bendrosios jungtinės veiklos ar nuomos sutartis. Įmonės, užsiimančios gamybine veikla, taip pat privalo turėti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento išduotą ekologinį pasą-leidimą. Įmonės, teikiančios poligrafijos paslaugas, privalo turėti registracijos Spaudos kontrolės valdyboje prie Teisingumo ministerijos dokumentus. Atskirais įstatymais gali būti nustatomi ir kiti įmonės steigimo dokumentai. Įmonės, užsiimančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų rūšių komercinė-ūkine ar kitokia veikla, taip pat privalo turėti

Valstybinės higienos inspekcijos išduotą leidimą - higienos pasą. Šio leidimo išdavimo tvarką ir sąlygas nustato Sveikatos apsaugos ministerija. Jeigu įmonės, užsiimančios komercine-ūkiine veikla, kuriai reikalingas toks leidimas, neturi leidimo, jos atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Įmonės steigimo dokumentų turinį ir formą nustato norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

Straipsnio pakeitimai:

1-448;1990.07.31; Žin., 1990, Nr.23-573

1-763; 1995.01.17.; Žin., 1995, Nr.10-207

20 straipsnis.Vietos savivaldybės leidimas užsiimti ūkiine veikla

Vietos savivaldybės leidimas užsiimti ūkiine veikla reikalingas tik tada, kai įmonė steigiama iš Lietuvos Valstybės biudžeto lėšų ir registruojama Lietuvos Respublikos ekonomikos ministerijoje. Kitais atvejais vietos savivaldybės organo įmonės (įmonės steigimo sutarties ar jos įstatų) įregistravimas prilygsta leidimui užsiimti ūkiine veikla.

Leidimą užsiimti ūkiine veikla išduoda vietos savivaldybės organas, gavęs visus įmonės steigimo dokumentus.

Leidime užsiimti ūkiine veikla gali būti nurodytas įmonės veikimo terminas.

Savivaldybės organas neleidžia užsiimti ūkiine veikla:

1) jeigu įmonės įsteigimas sukeltų realų pavojų ar pakenktų gyventojų sveikatai arba darytų žalą aplinkai;

2) jeigu steigiamos įmonės įstatai ar kiti steigimo dokumentai neatitinka įstatymų;

3) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Savivaldybės organas privalo per 15 dienų po įmonės steigimo dokumentų įteikimo išnagrinėti leidimo užsiimti ūkiine veikla klausimą ir apie savo sprendimą per 3 dienas raštu pranešti įmonės steigėjui.

Savivaldybės organas privalo atšaukti leidimą užsiimti ūkiine veikla, jeigu vėliau paaiškėja šio straipsnio 4 dalyje nustatytos aplinkybės. Apie leidimo atšaukimą savivaldybės organas raštu praneša įmonininkui, įmonės administracijai ir valstybės organams, kontroliuojantiems įmonių ūkinę ir komercinę bei sveikatinimo veiklą.

Jeigu įmoninkas, gavęs leidimą užsiimti ūkiine veikla, per 1 metus įmonės neįregistruoja, leidimas nustoja galios.

Savivaldybės organo atsisakymą duoti leidimą arba sprendimą atšaukti leidimą užsiimti ūkiine veikla įmonės steigėjas ne vėliau kaip per 30 dienų po savivaldybės organo sprendimo įteikimo dienos gali užginčyti teismine tvarka.

21 straipsnis.Įmonės registravimas ir perregistravimas

Kiekviena įmonė, prieš pradėdama ūkinę veiklą, privaloma tvarka įregistruojama. Neįregistruotos įmonės veikla draudžiama. Įmonininkų pajamas, gautas iš neįregistruotos įmonės veiklos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos organai per teisną išieško į biudžetą.

Įmonė laikoma įsteigta nuo jos įregistravimo dienos. Įmones registruoja aukštesniosios pakopos savivaldybės organas, o iš valstybės lėšų steigiamas įmonės - Lietuvos Respublikos

ekonomikos ministerija ar jos pavedimu kitas valstybės organas.

Įmonių registravimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos rejestro įstatymas.

Įmonės registravimui pateikiami šie dokumentai:

- 1) steigėjo ar steigėjų pareiškimas įregistruoti įmonę, nurodant jame duomenis, reikalingus įtraukti į rejestrą;
- 2) tinkamai įforminti įmonės steigimo dokumentai;
- 3) pažyma apie valstybės mokesčių sumokėjimą.

Sprendimas įregistruoti arba atsisakyti įregistruoti įmonę turi būti priimtas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo visų dokumentų, nurodytų šio straipsnio 4 dalyje, įteikimo. Apie įmonės įregistravimą rejestro tvarkytojas skelbia vietos ir Respublikos spaudoje.

Tais atvejais, kai įmonės (įmonės steigimo sutarties ar jos įstatų) registravimas prilygsta leidimui ją steigti, taikomas šio įstatymo 20 straipsnis.

Jeigu įmonės steigimo dokumentai keičiami ar papildomi, įmonė perregistruojama pagal šio straipsnio reikalavimus. Įmonė taip pat turi būti perregistruojama, jei ji įstatymų nustatyta tvarka parduodama, išnuomojama ar kitaip perleidžiama kitiems fiziniams, juridiniams asmenims ar valstybei.

Smulkūs prekybininkai kaip įmonės neregistruojami. Jie savo veiklai turi gauti patentą. Patentų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Pakeitimai:

Nr.1-749; 1995.01.12.; Žin., 1995, Nr.10-206

22 straipsnis. Atsisakymas įregistruoti ar perregistruoti įmonę

Atsisakyti įregistruoti įmonę galima, jeigu nepateikti šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyti dokumentai arba šie dokumentai neatitinka įstatymo nustatytų reikalavimų. Atsisakymas įregistruoti įmonę kitokiais motyvais yra neteisėtas. Apie sprendimą įmonės neįregistruoti atitinkamas organas per 3 dienas privalo raštu pranešti įmonės steigėjui.

Atsisakymas įregistruoti įmonę gali būti užginčytas teismine tvarka. Įmonės steigėjas per teismą gali išieškoti nuostolius, atsiradusius dėl neteisėto atsisakymo įregistruoti įmonę. Jeigu įmonės steigėjas negali paskaičiuoti ir nurodyti realaus nuostolio dydžio, tai rejestro tvarkytojas privalo sumokėti įmonės steigėjui 1000 rublių nuostolių atlyginimą už kiekvieną uždelstą mėnesį.

Tais atvejais, kai įmonės (įmonės steigimo sutarties arba įstatų) registravimas prilygsta leidimui užsiimti ūkine veikla, ginčai dėl registravimo nagrinėjami pagal šio įstatymo 20 straipsnį.

Šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir įmonių perregistravimui.

Straipsnio pakeitimai:

1-678; 1990.10.16; Žin., 1990, Nr.31-749

23 straipsnis. Įmonės likvidavimas ir reorganizavimas

Įmonės likvidavimo pagrindas gali būti:

- 1) įmonės savininko sprendimas nutraukti įmonės veiklą;
- 2) teismo arba kreditorių susirinkimo sprendimas pripažinti

įmonę bankrutavusia;

3) valstybės organų priimtas sprendimas atšaukti įmonės registravimą už teisės pažeidimus, nustatytus Lietuvos Respublikos įstatymų.

Organas, priėmęs sprendimą nutraukti įmonės veiklą, paskiria įmonės likvidatorių arba įpareigoja tai padaryti įmonės steigėją. Paskyrus likvidatorių, įmonė įgyja likviduojamos įmonės statusą: įmonės organai netenka savo įgaliojimų, įmonės organo funkcijas atlieka įmonės likvidatorius, įmonė gali sudaryti tik tokius sandorius, kurie neprieštarauja likviduojamos įmonės veiklą reglamentuojantiems įstatymams. Likviduojama įmonė turi būti perregistruojama.

Įmonės likvidavimo tvarką ir teisinės pasekmes taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, kiti įstatyminiai aktai bei įmonės steigimo dokumentai.

Įmonės gali būti reorganizuojamos: joms susijungus į gamybinius susivienijimus ir asociacijas, prisijungus prie kitų įmonių, susivienijimų, pasidalijus į kelias įmones. Įmonių reorganizavimo tvarką ir pasekmes nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos konkurencijos ir Įmonių bankroto įstatymai, kiti įstatyminiai aktai ir įmonės įstatatai bei kiti įmonės steigimo dokumentai.

Įmonę likvidavus arba reorganizavus daromi atitinkami įrašai įmonių registravimo rejestre. Apie tai skelbiama vietos ir Respublikos spaudoje.

Straipsnio pakeitimai:

1-253;1993.09.28;Žin.,1993,Nr.52-994

24 straipsnis.Įmonės filialai ir atstovybės

Įmonės gali steigti savo filialus ir atstovybes. Įmonės filialai ir atstovybės veikia pagal įmonės įgaliojimą. Įmonės filialui steigti taikomos įmonių steigimo ir registravimo taisyklės.

Įmonių filialai steigiami atitinkamos rūšies įmonių įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

1-529; 1994.07.05.; Žin., 1994, Nr.55-1047

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS
1990 m. gegužės 8 d.
Nr. 1-196

V. LANDSBERGIS Vilnius,